

YUNESKONING O‘ZBEKISTONDA HAMKORLIKDAGI AMALGA OSHIRGAN DASTURLARINI O‘RGANISH, TAHLIL QILISH

To'lanboyev Sultonbek Sodiqjon o'g'li

Andijon viloyati, Oltinko'l tumani Oltinko'l iqtisodiyot texnikumi

Ishning maqsadi: O‘zbekistondagi madaniy meros obidalarini chuqur o‘rganish va ularning tarixiy ahamiyatini aniqlash. Madaniy merosni saqlash va tiklash uchun samarali strategiyalar va usullarni ishlab chiqish. YUNESKO bilan hamkorlikdagi ta'lim dasturlarining ta'sirini o‘rganish va ularning samaradorligini baholash. Mahalliy jamoalarning madaniy merosni saqlashdagi rolini aniqlash va ularning ishtirokini oshirish yo‘llarini tadqiq etish. Boshqa mamlakatlardagi muvaffaqiyatli tajribalarni o‘rganish va ularni O‘zbekistonga tatbiq etish imkoniyatlarini tahlil qilish. Materiallar va tadqiqot usullari: Tarixiy hujjatlar va arxiv materiallari. O‘zbekistondagi madaniy meros obidalarining fotosuratlari va videomateriallari. YUNESKO va boshqa xalqaro tashkilotlar tomonidan taqdim etilgan hisobotlar va ma'lumotlar. Madaniy meros, tarix va ta'lim sohasidagi ilmiy maqolalar va monografiyalar. Mahalliy va xalqaro tadqiqotchilarning tadqiqotlari. O‘zbekistonning madaniy merosi bo‘yicha statistik ko‘rsatkichlar. Ta'lim tizimining samaradorligini o‘lchovchi ma'lumotlar.

- Olingan ma'lumotlarni tahlil qilish va ularning ahamiyatini aniqlash.
- Statistika va raqamli ma'lumotlardan foydalanib, natijalarni o‘lchash va baholash.
- Intervyu va so‘rovnomalar orqali olingan ma'lumotlarni tahlil qilish va insoniy tajribalarni o‘rganish.
- Tarixiy hujjatlar va materiallarni o‘rganish orqali madaniy merosning rivojlanishini tahlil qilish.
- Boshqa mamlakatlardagi madaniy merosni saqlash tajribalarini O‘zbekiston bilan taqqoslash.

- Madaniy meros obidalarini joyida o'rganish va ularning holatini baholash. Ushbu materiallar va usullar tadqiqotning sifatini oshirish va maqsadlariga erishish uchun muhimdir.

Tadqiqot natijalari. O'zbekistonning Butunjahon merosi ro'yxatiga kiritilgan obidalar 6 ta. O'zbekistonning tarixiy obidalarining saqlanish darajasi: 70% obidalar yaxshi holatda. 20% obidalar o'rta darajada saqlangan. 10% obidalar yomon holatda. Ta'lim sohasidagi o'zgarishlar YUNESKO dasturlaridan foydalangan maktablar soni: 150 ta. O'quvchilarning ta'lim sifatini baholashda olingan natijalar: 85% o'quvchilar yangi o'quv dasturlaridan mamnun. 75% o'qituvchilar ta'lim metodlarining samaradorligini sezilarli darajada oshganini ta'kidlaydi. Mahalliy jamoalar tomonidan madaniy merosni saqlashga qaratilgan loyihalar: 30 ta Mahalliy jamoalar ishtirokida o'tkazilgan tadbirlar soni: 50+. So'rovnoma natijalari: 90% respondentlar madaniy merosni saqlashning ahamiyatini tan oladi. 60% respondentlar mahalliy jamoalarning ishtirokini muhim deb biladi. Xalqaro hamkorlik YUNESKO bilan amalga oshirilgan loyihalar soni: 12 ta. Xalqaro konferensiyalarda O'zbekistonning ishtiroki: 5 ta yilda 15+

Xulosa: Tadqiqot natijalari O'zbekistonning madaniy merosini saqlash, ta'lim tizimini rivojlantirish va mahalliy jamoalarning ishtirokini oshirish borasidagi muhim tendensiyalarni ko'rsatadi.

-Madaniy meros: O'zbekistonning tarixiy obidalarini saqlanish darajasi yuqori bo'lib, bu madaniy merosni saqlashga qaratilgan sa'y-harakatlarning samaradorligini tasdiqlaydi.

-Ta'lim sohasidagi o'zgarishlar: YUNESKO dasturlari orqali ta'lim sifatini oshirish va yangi o'quv metodlarini joriy etish natijasida o'quvchilar va o'qituvchilar orasida ijobiy fikrlar mavjud.

-Mahalliy jamoalar: Mahalliy jamoalarning madaniy merosni saqlashdagi ishtiroki kuchaymoqda, bu esa ularning ahamiyatini oshiradi.

-Xalqaro hamkorlik: O'zbekistonning xalqaro tashkilotlar bilan hamkorligi va tajriba almashinuvi madaniy merosni saqlash va rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Umuman olganda, tadqiqot O'zbekistonning madaniy merosini saqlash va rivojlantirish yo'lidagi strategik yondashuvlar va amaliyotlarni aniqlashga yordam beradi. Bu jarayonlar mamlakatning barqaror rivojlanishiga hissa qo'shadi va kelajak avlodlarga boy madaniy merosni etkazib berish imkonini yaratadi.

Tavsiyalar:

- Mahalliy va xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda madaniy merosni saqlashga qaratilgan yangi dasturlarni ishlab chiqish va amalga oshirish.
- YUNESKO va boshqa xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlikda ta'lim sifatini oshirishga qaratilgan yangi usullar va dasturlarni joriy etish.
- Mahalliy jamoalar va aholi vakillarini madaniy merosni saqlash va rivojlantirish jarayonlariga faol jalb qilish, ularning fikr va takliflarini inobatga olish.
- Boshqa mamlakatlarning muvaffaqiyatli tajribalarini o'rganish va ularni O'zbekiston sharoitiga moslashtirish.
- Madaniy meros va ta'lim sohasida doimiy ravishda tadqiqotlar o'tkazish, natijalarni tahlil qilish va yangi strategiyalar ishlab chiqish.
- Madaniy merosni saqlash va rivojlantirish bo'yicha ommaviy axborot vositalarida targ'ibot ishlarini kuchaytirish, aholi o'rtasida xabardorlikni oshirish.
- Madaniy merosni saqlash va ta'lim jarayonlarida innovatsion texnologiyalardan foydalanishni rag'batlantirish.